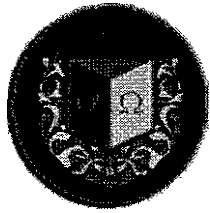

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Інститут педагогіки НАПН України
Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України
Інститут обдарованої дитини НАПН України
Міжнародна академія педагогічної освіти
Полтавська обласна державна адміністрація
Полтавська обласна рада
Полтавська міська рада
Мала академія наук України
Аріельський Університет, Аріель, Ізраїль

100 РОКІВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
100 РОКІВ

Краківський педагогічний університет імені Комісії національної освіти, Польща
Краківська Академія імені Анджея Фрич Моджевського, Польща
Національний коледж шкільних керівників, Великобританія
Університет Яна Кохановського в Кельцах філія в м. Пьотрков Трибунальський

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У СЕРЕДНІЙ ТА ВИЩІЙ ШКОЛІ» (XXVI КАРИШІНСЬКІ ЧИТАННЯ)

30-31 травня 2019 року

м. Полтава

ВНЕСОК КАФЕДРИ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ І ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ АКАДЕМІЇ У РОЗВИТОК АНАТОМІЧНОЇ НАУКИ

*С.М. Білаш, О.М. Проніна, М.М. Коптес,
А.В. Пирог-Заказникова, А.М. Білич, В.Л. Філатова
Полтава, Україна*

2018-2019 навчальний рік став ювілейним для кафедри клінічної анатомії і оперативної хірургії, оскільки у далекому 1884 році у Харківському університеті на медичному факультеті була організована її родоначальниця – кафедра оперативної хірургії та топографічної анатомії. За 135-річну історію розвитку кафедри її співробітники зробили суттєвий внесок у розвиток і практичної медицини, і анатомічної науки.

Перший завідувач кафедри, професор Олексій Іванович Дудукалов, був не лише талановитим хірургом, піонером щелепно-лицевої хірургії України, а й морфологом, що вивчав анатомію твердого піднебіння та ділянки малого тазу. Його наступник, професор Сергій Михайлович Деліцин, також надавав значної уваги вивченню анатомічних аспектів, що знайшло відображення у його підручнику «Короткий курс топографічної анатомії і оперативної хірургії» (1905). С.М. Деліцин наголошував, що кожен майбутній хірург повинен навчитися «оперувати анатомічно». Його наступник, професор Юліан Романович Пенський, вивчив питання хірургічної анатомії печінки, шлунка, сечового міхура й судин кінцівок. Разом із доцентом кафедри М.М. Кузнецовим експериментально розробив спосіб припинення кровотечі при резекції печінки шляхом накладання шва, відомого як один із перших печінкових швів. **Анатомічні дослідження** професора Броніслава Григоровича Пржевальського дозволили встановити топографоанатомічні особливості припиркового простору та тазових фасцій, з'ясувавши низку суперечливих питань, а також вивчити будову підшкірної клітковини пальців і кисті. Професор Георгій Аксентійович Валяшко, відомий як талановитий морфолог, виявив особливу зацікавленість функціональними особливостями органів і тканин, вивчав глибинні механізми різних біологічних проблем. Вивченню індивідуальної анатомічної мінливості органів і систем людини значної уваги надавав учень і послідовник видатного топографоанатома, академіка В.М. Шевкуненка, професор Олександр Васильович Мельников. У його наукових працях, зокрема, детально висвітлені питання топографічної анатомії реберно-діафрагмового синуса та піддіафрагмового простору. Його наступник, професор Семен Леонтійович Мінкін, також зробив значний внесок в анатомічну науку, дослідивши топографію утворів скеліття черепа, клінічну анатомію грудної протоки, а також виконав низку робіт із анатомії дитячого віку. Славні традиції своїх попередників підтримував і видатний науковець та педагог, професор Ісай Маркович Фаерман, який основну увагу приділяв питанням педагогіки й клінічної анатомії [2, с. 534-537].

У 1946 році топографічна анатомія і оперативна хірургія у Харківському медичному стоматологічному інституті почала викладатися вже на повністю відокремленому від кафедри Харківського медичного інституту самостійному курсі. Його завідувачем став професор І.І. Райгородський. Однак, колектив кафедри і надалі працював над вивченням започаткованих В.М. Шевкуненком напрямків клінічної анатомії – дослідженням індивідуальних особливостей будови тіла людини. Новий етап розвитку кафедри пов'язаний із ім'ям заслуженого діяча науки і техніки УРСР, лауреата двох премій імені В.М. Шевкуненка, доктора медичних наук, професора Золотарьової Т.В., учениці В.М. Шевкуненка, яка завідувала кафедрою з 1952 по 1978 рік.

Тамара Василівна Золотарьова була не лише хірургом-практиком, але й блискучим анатомом. У наукових роботах професора Золотарьової було продовжено вивчення питань анатомії людини у світлі вчення академіка Шевкуненка. Тамара Василівна дослідила індивідуальну анатомічну мінливість іннервації передньо-бічної стінки живота. Вивчення аспектів індивідуальної мінливості топографії нервів передньо-бічної черевної стінки було проведено у залежності від форми живота та будови тіла людини в цілому. Т.В. Золотарьова також створила власну школу морфологів, яка вивчала клінічну анатомію голови та шиї людини. На особливу увагу заслуговують праці цієї школи, що присвячені питанням індивідуальної мінливості клінічної анатомії обличчя, які не втрачають своєї актуальності

понині. Під керівництвом професора Т.В.Золотарьової захищено 4 докторські та 17 кандидатських дисертацій; вона є автором близько 100 наукових робіт.

Новітній період розвитку кафедри нерозривно пов'язаний із ім'ям заслуженого діяча науки і техніки України, академіка Міжнародної академії інтегративної антропології, Міжнародної академії комп'ютерних програм та систем, Нью-Йоркської академії наук, Міжнародної академії наук екології, безпеки людини і природи, Української академії наук національного прогресу Миколи Сергійовича Скрипнікова. Очоливши у 1978 році кафедру, як учень і послідовник професора Золотарьової, М.С.Скрипніков продовжує працювати над розпочатою нею роботою, що стала загальнокафедральною «Вивчити особливості становлення, топографії, структурної організації вен, артерій і парасимпатичних вузлів голови людини в онтогенезі». Також вивчаються інші актуальні морфологічні проблеми: дослідження морфології слизової оболонки приносних пазух, структури і функцій слинних залоз в нормі, клітинних просторів і кісткової системи обличчя, будови легеневих зв'язок тощо. Під керівництвом Миколи Сергійовича Скрипнікова було захищено 20 докторських і 50 кандидатських дисертацій, співробітниками кафедри за матеріалами наукових досліджень опубліковано понад 1500 наукових робіт [1, с. 15-17].

Протягом 2007-2015 років завідувачем кафедри була професор Олена Миколаївна Проніна, яка гідно продовжила традиції наукової школи кафедри, опублікувала близько 370 наукових робіт. Під її керівництвом успішно захищена 1 дисертація на здобуття вченого ступеня доктора медичних наук і 8 дисертацій на здобуття вченого ступеня кандидата медичних наук. Серед анатомічних питань, які вивчалися у цей період, були дослідження закономірностей морфогенезу органів і тканин у нормі та під дією зовнішніх факторів. Активно вивчався вплив стресу на структуру різних органів і тканин.

Нині завідувачем кафедри є професор Сергій Михайлович Білаш, роботи якого присвячені вивченню таких анатомічних питань, як кровопостачання піднебіння людини в онтогенезі та вплив на слизову оболонку шлунка кріоконсервованої плаценти на тлі гострого запалення. Сьогодні кафедра клінічної анатомії і оперативної хірургії УМСА продовжує працювати над вирішенням актуальних для анатомічної науки завдань, зокрема, над вивченням закономірностей морфогенезу органів, тканин та судинно-нервових утворів у нормі, при патології та під впливом зовнішніх чинників [3, с. 33].

Таким чином, за весь період існування кафедри клінічної анатомії і оперативної хірургії УМСА, її співробітники активно працювали для успішного розвитку як оперативної хірургії, так і анатомічної науки, про що свідчать їхні вагомі здобутки.

Література:

1. Білаш С.М. Історія розвитку наукової школи кафедри клінічної анатомії і оперативної хірургії Української медичної стоматологічної академії / С.М. Білаш, О.М. Проніна, М.М. Коптев [та ін.] // Матеріали 2-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Теорія та практика сучасної морфології». – Дніпро, 10-12 жовтня 2018. – С. 15-17.
2. Історія Харківського державного медичного університету. 200 років; за ред. А.Я. Циганенка. – Харків, 2005. – 752 с.
3. Одрокнення. 1921-2016. Документально-публіцистичне видання. Полтава: ФОП Мирон І.А., 2017. – 360 с.

ОБГРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ДІАГНОСТИЧНОГО ПІДХОДУ ЯК ПІДХОДУ ТЕХНОЛОГІЧНОГО РІВНЯ, В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*В.Г. Білик
Київ, Україна*

Процеси модернізації системи вищої освіти України в контексті інтеграції її до світового освітнього простору актуалізують питання як загальної реформи підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти так і їх природничо-наукової підготовки.

Вище зазначене, слонукало нас до визначення та обґрунтування методологічних підходів в процесі реалізації природничо-наукової підготовки майбутніх психологів у закладах вищої освіти.